

Bijlage 18: Zorgboerderijen

Een zorgboerderij is een schoolvervangend project voor time-out zonder tijdslimiet. Het is een land- of tuinbouwbedrijf waar leerlingen, die zich moeilijk in een schoolse setting kunnen invoegen, opgevangen kunnen worden. Deze erkende land- en tuinbouwers kunnen een subsidie ontvangen in ruil voor het opnemen van deze leerlingen, met name zorgvragers. Het CLB kan samenwerken met zorgboeren in functie van jongeren¹ met leerplichtproblemen of die tijdelijk op school zijn uitgesloten. Eén van de uitgangspunten daarbij is dat wanneer de jongere de kans krijgt om, onder toezicht en begeleiding van een land- of tuinbouwer, werk op te nemen dat hij als nuttig en dienstbaar ervaart, hij zichzelf zal terugvinden en opnieuw perspectieven zal ontdekken om iets van zijn schoolcarrière te maken².

Voor leerlingen kan enkel het CLB de overeenkomst afsluiten. Dit betekent niet dat de school geen betrokken partij is. Het CLB maakt met de school afspraken en bekijkt samen met de school wat er na het verblijf bij de zorgboer zal gebeuren. Wanneer de school en het CLB overeenkomen om de leerling samen te begeleiden, is het aangewezen dat de school de overeenkomst mee ondertekent en dat er beschreven wordt welke opdrachten de school zal opnemen. Het kan gebeuren dat een leerling door meerdere voorzieningen wordt begeleid.

Het CLB neemt de aanmelding voor een zorgboerderij bij het Steunpunt Groene Zorg³ op zich. In het kort worden de problematiek en de noden van de leerling geschetst. Op basis van deze informatie zoekt de provinciale verantwoordelijke van het steunpunt naar de zorgboerderij, die het meest aansluit bij de noden van de jongere. Wanneer een geschikte zorgboer gevonden is, wordt een rondetafelgesprek met alle betrokken partijen georganiseerd. Betrokken partijen zijn de jongere, zijn ouders, het steunpunt groene zorg, het CLB, de betrokken netwerkpartners en de school. De bijeenkomst heeft als doel het opstellen van de zorgboerderijovereenkomst en het opstellen van het handelingsplan.

In deze overeenkomst worden de periode, het dagschema, de concrete taken van de zorgvragers, het verzekeringsaspect en de evaluatiemomenten vastgelegd.

Bij het opstellen van het handelingsplan staat de vraag en de individuele behoefte van de zorgvragers centraal.

Niet zozeer het werken op zich als wel het beleven van de typische kenmerken van de meeste familiale land- en tuinbouwbedrijven is belangrijk, met name de natuurlijke omgeving, de rust, het zorgen voor planten en dieren, het vaste leefritme, de soberheid, de nuchterheid en een duidelijke structuur.

¹ Voor zover hij tenminste het eerste leerjaar eerste graad van het secundair onderwijs heeft aangevat.

² <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13985>

³ Het steunpunt Groene Zorg, Remylaan 4 b, 3018 Wijgmaal, Tel: 016/24 49 22, Website: www.groenezorg.be Het Steunpunt Groene Zorg brengt voorzieningen en zorgvragers in contact met een geschikte zorgboer. Het organiseert kennismakingsgesprekken en biedt ondersteuning en begeleiding bij het maken van de zorgboerderijovereenkomst. Tevens verzorgt het Steunpunt Groene Zorg regelmatig provinciale trefdagen voor geïnteresseerden.

Eén week na het opstarten van de samenwerking wordt geïnformeerd hoe de samenwerking met de jongere verloopt. Nadien organiseert de CLB-medewerker maandelijks een vergadering om de samenwerking te evalueren en indien nodig bij te sturen. Na afloop van het traject is het de taak van de CLB-medewerker om de terugkeer naar de school te realiseren en te begeleiden.

Gedurende het hele traject is de CLB-medewerker het aanspreekpunt voor zowel de zorgboer als voor de jongere. Het is ook zijn taak om eventuele crisissituaties op te vangen.

Verschillende formules van zorgboerderijen⁴

Zorgboerderij als korte time-out

- korte periode
- voltijds of deeltijds
- doelstellingen: rust, afstand nemen, reflectie, negatieve spiraal doorbreken

Zorgboerderij als vervangend schoolprogramma

- langere periode
- voltijds of deeltijds
- doelstellingen: zinvolle dagbesteding en zinvolle leeromgeving in een andere
- context dan de schoolomgeving, rust bieden en zelfvertrouwen opbouwen door middel van positieve ervaringen

Zorgboerderij als preventie van uitval in het kader van ‘Anders Leren’

- langere periode
- voltijds of deeltijds
- doelstellingen: rustmoment preventief inbouwen, parttime of fulltime, leerling
- gemotiveerd houden d.m.v. meer afwisseling in de schoolweek (geïndividualiseerd lespakket) en voldoende individuele aandacht

Zorgboerderij in het kader van een persoonlijk ontwikkelingstraject (POT)

- eindfase in het traject
- opvolging via de POT organisatie
- 2 à 3 dagen tot 2 weken
- doelstellingen: toepassing van verworven inzichten en vaardigheden in een veilige ‘werk’-context, voorbereiding op eerste werkervaring, verbreden van de leefwereld van de POT leerling

⁴ VCLB-Limburg vzw, Emiel Van Dorenlaan 147, 3600 Genk, Werkingsverslag 2010, Samenwerking tussen CLB's en zorgboeren, “Een mogelijk alternatief voor kwetsbare jongeren”, blz.63-66